

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-58>

УДК 339.738.5:061

АТРИБУТИВНІ РИСИ ЦИФРОВОГО РИНКУ ЄС

ATTRIBUTABLE FEATURES OF THE EU DIGITAL MARKET

Кут Марія Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент,
Львівський Національний Університет ім. І. Франка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2782-683X>

Kut Maria

Lviv National University named after I. Franko

Стаття присвячена дослідженню атрибутивних рис цифрової дипломатії ЄС у контексті їх впливу на світову економіку. Окреслено основні переваги цифровізації традиційних господарських зв'язків та їх рентабельності, а також труднощі, пов'язані насамперед з всеосяжною та невпорядкованою природою «нової економіки». Проілюстровано фундаментальні виклики процесів диджиталізації електронної торгівлі. Прозоро розглянуто ключові стратегії формування та регулювання цифрового ринку у рамках ширшої концепції соціально-економічного розвитку ЄС, що постали стрижневими елементами для адаптації Спільноти до так званої цифрової декади. Відзначено частку залученості у функціонування цифрового ринку а також продемонстровано стійке зростання ролі інформаційних технологій у житті суспільств. Описано конститутивні риси природи єдиного цифрового ринку Спільноти.

Ключові слова: електронна торгівля, цифровий ринок, європейський союз, цифровізація.

In its essence, the trends of sustainable transformation, or rather, the superstructure of traditional market dynamics, have led not only to the obvious advantages of the intensification of economic ties and their profitability, but also to difficulties connected primarily with the comprehensive and disordered nature of the "new" economy". The article examines the attributive features of EU digital diplomacy in the context of their impact on the global economy. The positive dynamics and potential problems of the "digital divide" are considered, adaptation to which will require research into a much broader context of understanding the current post-industrial era. The author outlines the main advantages of digitalization of traditional economic relations and their profitability, as well as difficulties associated, first of all, with the comprehensiveness and irregularity of the "new economy". The main problems of digitalization of e-commerce are illustrated. The key strategies for the formation and regulation of the digital market within the framework of the broader concept of social and economic development of the EU, which have become key elements for the adaptation of the Community to the so-called digital decade, are transparently considered. The share of involvement in the functioning of the digital market was noted and the constant growth of the role of information technologies in the life of societies was demonstrated. The author also shows the growth of interdependence, openness and inclusiveness of economic relations as a result of the era of new technologies. The author identifies trends and features, changing challenges and adaptation strategies that require a deep understanding of the problem. The relevance of the era of digitalization is studied, the role of the main geopolitical players in the process of streamlining the "rules of the game" for the new economic tradition is determined. It is concluded that the so-called "modern economy" is relatively conducive to inclusiveness and innovation, but this does not mean that it does not change – or even distort – the usual structure of economic relations.

Keywords: e-commerce, digital market, European Union, digitalization.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з даними статистичної інституції Європейської Комісії Eurostat, у 2021 році близько 70% осіб, що проживають на території Європейського Союзу, брали участь в електронній комерції[16]. Така частка залученості у функціонування цифрового ринку демонструє стійке зростання ролі інформаційних технологій у житті суспільств. Властиво, що тенденції

усталеної трансформації – чи радше надбудови динаміки традиційного ринку – зумовили не лише очевидні переваги інтенсифікації господарських зв'язків та їх рентабельності, але й труднощі, пов'язані насамперед з всеосяжною та невпорядкованою природою «нової економіки». Тож чи можливе упідглення такого роду глобальної комерції ортодоксальними суб'єктами гео економічних відносин?

Постановка проблеми. Порядок денний цифрової трансформації – мейнстриму постіндустріальної «вебекономіки» інформаційної ери – окреслює чіткий зсув у характері споживання послуг. Епоха новітніх технологій зумовила зростання взаємозалежності, відкритості та інклюзивності господарських зв'язків. Водночас тенденційними особливостями постають мінливі виклики, стратегії адаптування до яких вимагають рельєфного розуміння проблеми.

Наростання актуальності ансамблю питань, що впливають з всеосяжності характеру доби цифровізації, детермінувало роль стрижневих геополітичних гравців у процесі впорядкування «правил гри» для нової економічної традиції. Наразі прикладом адаптивної трансформації та впорядкування нового типу економічного біхевіоризму можна вважати Європейський Союз [далі – Об'єднання, Союз, Спільнота] як один із конститутивних геоekonomічних суб'єктів на міжнародній арені.

Для Об'єднання квестія формування цифрового ринку – як ринку комплексного упорядкування переваг та викликів постіндустріальної епохи – постає релевантною не лише з точки зору проблем, що виникають, але й з погляду на відданість ціннісно-орієнтованому підходові до розбудови Спільноти, який органічно впадає у поліфункціональних характер мотивів становлення нового «вебринку».

З огляду на вищезазначене, метою статті є всебічне окреслення послідовної конституції цифрового ринку ЄС під кутом його інституційної самоактуалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Коли йдеться про Європейський Союз – правове упорядкування має значення. Таке розуміння виходить не лише з концепції легітимності, але й з огляду на кількість та відмінність суб'єктів-членів, об'єднаних у рамках Спільноти. Саме тому для природи електронної дипломатії Союзу характерна комплексність та універсальність – ознаки, що їх питомо формують основоположні атрибути спільного ринку цифрових технологій.

Перший – сплетення стратегії формування та регулювання цифрового ринку у рамки ширшої концепції соціально-економічного розвитку ЄС. Прозоро ілюструють таку атрибутивність три ключові стратегії «Європа 2020» від 2010 року, «Стратегія єдиного цифрового ринку для Європи» від 2015 року та «Цифровий компас» від 2021 року, що постали стрижневими елементами для адаптації Спільноти

до так званої цифрової декади. Висвітлені стратегії можна окреслити рамками політико-правового порядку денного для розвитку європейського ринку цифрових технологій. Властиво, що «Стратегія» 2015 року все стала конститутивною, визначивши три ключові опори єдиного електронного ринку ЄС – доступ, середовище та максимізація потенціалу [12].

Властиво, що зміст стовпів формує другий атрибут європейської «вебекономіки» – відповідність компаса цифровізації основоположним принципам та чеснотам інституцій Спільноти. До прикладу, згадана «Стратегія» 2015 року визначає єдиний цифровий ринок як такий, що забезпечує вільний рух осіб, капіталів, товарів і послуг, тобто фактично ґрунтується на фундаментальних засадах власне ЄС – втілюючи у модель «нової» економіки цінності свободи та демократії. Значущість ж рівності як основоположного принципу ЄС зображає вже друга підвалина спільного цифрового ринку, а саме опора доступу, органічно спрямована на недискримінаційне забезпечення відкритого середовища цифрової інфраструктури.

Третім атрибутом цифрового ринку ЄС можна вважати його поліфункціональність. Компонент диджиталізації соціально-економічної політики ЄС – попри очевидні можливості успішної акумуляції фінансового капіталу задля збагачення Спільноти, зокрема, дає можливість збалансувати темпи економічного зростання країн-членів. Цифровий ринок дозволяє меншим країнам гармонізувати темпи економічного зростання, адже залишає простір для відкритої конкуренції. Ілюструють описаний атрибут результати Digital Economy and Society Index за 2022 рік, де саме такі країни, як Фінляндія, Данія, Нідерланди та Швеція (але не Німеччина, Франція чи навіть Польща) формують царину найрозвиненіших цифрових економік в ЄС [19]. Власне затим розбудова інклюзивного ринку технологічної комерції може постати передумовою для розв'язання вкоріненої проблеми економічної нерівності, адже саме цифрова декада пропонує терен для інноваційної конкурентоспроможності її учасників.

Останнім – хоча й не вичерпним – атрибутом цифрового ринку ЄС є його впливовість. Як і будь-який плід глобалізації – диджиталізація передбачає взаємне переплетення. У контексті ролі Європейського Союзу у світовій політиці та торгівлі прозоро описаний фактор демонструє General Data Protection

Regulation – регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року щодо захисту персональних даних зокрема і в секторі так званої «вебекономіки» [18]. Особливість регламенту полягає у його екстериторіальності, тобто принципи, на яких він сформований, а саме – прозорість, справедливість та законність – можуть поширюватись на підприємства, засновані поза теренами ЄС. Така поза територіальна сила постанови зумовлює властиве коригування відносин Союзу з іншими суб'єктами, а особливо з державами, що прагнуть здобути членство у Спільноті.

Властиво, що для України положення General Data Protection Regulation фактично є прозорою інструкцією з наближення до конкретних політик ЄС ще до офіційної процедури вступу до Організації. Ба більше, виконання принципів регламенту сприятиме розподілу ризиків/відповідальності у світовій частці сучасної цифрової комерції, що безумовно протегуватиме більшій суб'єктності залучених сторін.

Висновки. В епоху інформаційних трансформацій немає нічого сталого та вичерпного, тож проаналізовані компоненти цифрового ринку ЄС властиво не відобразатимуть

детальної півки його природи. Однак описані атрибути дозволяють зрозуміти характер та значущість такого ринку, його мету та динаміку.

У 2015 році ЄС сформував комплексну стратегію соціально-економічного розвитку спільноти націй, необхідним елементом якого і постав цикл розбудови єдиного цифрового ринку. Відповідаючи актуальним викликам декад, Союз хоча й визначив три ключові опори стратегії цифрової дипломатії з часом продемонстрував необхідну лінію адаптації до загроз, які властиво продукує новочасна модель торгівлі.

Попри те, що так звана «модерна економіка» відносно сприяє інклюзивності та інноваційності, це не означає, що вона не змінює – чи навіть не спотворює – звичної структури господарських зв'язків. Наразі потенційними проблемами постають питання хиткості цифрової інфраструктури, її вразливості та закритості, тобто навіть усупереч позитивній динаміці розвитку електронного ринку, архітектура його атрибутів сьогодні перебуває перед загрозою новоз'явленого «цифрового розриву», адаптація до якого вимагатиме досліджень значно ширшого контексту розуміння сьогоденної постіндустріальної ери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дзюкевич К. Дискурс розвитку цифрового ринку ЄС. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2536/2455>.
2. Заяць О. І. Системна торговельно-конкурентна взаємодія ЄС – МЕРКОСУР. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 12. С. 27–30. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.4>
3. Заяць О. І. Економіко-конкурентне домінування міждержавних інтеграційних об'єднань. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. 2020. № 31 (70). С. 1–4. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-1>
4. Заяць О. І. Мегарегіональні торговельні угоди як інструмент глобальної конкуренції. *Вісник Одеського національного університету*. 2020. № 4 (83). С. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/4-83-2>
5. Заяць О. І. Підходи до оцінки ефективності впливу вступу країни у інтеграційне об'єднання на його конкурентну силу. *Інтелект XXI*. 2020. № 3. С. 13–17. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2020-3.2>
6. Заяць О. І. Системна взаємодія інтеграційних союзів в умовах глобальної конкуренції. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 3. С. 12–17. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-69-2>
7. Заяць О. І. Фактори формування конкурентної сили міжнародних інтеграційних об'єднань. *Regional Revue*. 2020. Vol. 1. С. 216–239.
8. Zayats O. The EU Global Competitive Force Index. *Economic Annals-XXI*. 2020. Vol. 183, Issue 5-6. P. 17–25. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V183-02>
9. Карчева Г. Т., Огородня Д. В., Опенько В. А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3 (27). С. 13–23.
10. Маркевич К. Цифровізація: переваги та шляхи подолання викликів. *Центр Разумкова*. 2022. URL: <https://razumkov.org.ua/statii/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannia-vyklykiv>.
11. Шнирков О. І. ЄС: від єдиного цифрового ринку до цифрового союзу країн-членів. *Міжнародні відносини*. 2019. Т. 2, № 20. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3790.
12. A Digital Single Market Strategy for Europe. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52015DC0192>

13. Aims and values | European Union. *European Union*. URL: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_en
14. Digital Compass 2030: the European way for the Digital Decade. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52021DC0118>
15. Digital single market for Europe. *European Council*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/digital-single-market>
16. E-commerce statistics for individuals. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=E-commerce_statistics_for_individualsEU Digital Strategy
17. *EU4Digital*. URL: <https://eufordigital.eu/discover-eu/eu-digital-strategy>
18. GDPR: захист персональних даних по-європейськи і чому це важливо? *Crowe Mikhailenko Ukraine*. URL: <https://www.mikhailenko.com.ua/09-05-2023/gdpr-zahyst-personalnyh-danyh-po-yevropejsky-i-chomu-cze-vazhlyvo-2>
19. The Digital Economy and Society Index (DESI). *European Commission*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>

REFERENCES:

1. Dziukevych K. (2023) Dyskurs rozvytku tsyfrovoho rynku YeS E [Discourse on the development of the EU digital market]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 52. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2536/2455>
2. Zaiats O. I. (2020) Systemna torhovelno-konkurentna vzaiemodiia YeS – MERKOSUR [Systemic trade and competitive cooperation between the EU and MERCOSUR]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*, no. 12, pp. 27–30. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.4>
3. Zaiats O. I. (2020) Ekonomiko-konkurentne dominuvannya mizhderzhavnykh intehtratsiinykh obiednan [Economic and competitive domination of the intergovernmental integration associations]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho*, no. 31 (70), pp. 1–4. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-1>
4. Zaiats O. I. (2020) Meharehionalni torhovelni uhody yak instrument hlobalnoi konkurentsii [Mega-regional trade agreements as a tool of global competition]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu*, no. 4 (83), pp. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/4-83-2>
5. Zaiats O. I. (2020) Pidkhody do otsinky efektyvnosti vplyvu vstupu krainy u intehtratsiine obiednannya na yoho konkurentnu sylu [Approches to assessing the impact of the country's accession to an integration grouping on it's competitive force]. *Intelekt XXI*, no. 3, pp. 13–17. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2020-3.2>
6. Zaiats O. I. (2020) Systemna vzaiemodiia intehtratsiinykh soiuziv v umovakh hlobalnoi konkurentsii. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, no. 3, pp. 12–17. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-69-2>
7. Zaiats O. I. (2020) Faktory formuvannya konkurentnoi syly mizhnarodnykh intehtratsiinykh obiednan [Factors of shaping international integration groupings' competitive force]. *Regional Revue*, vol. 1, pp. 216–239.
8. Zayats O. (2020) The EU Global Competitive Force Index. *Economic Annals-XXI*. Vol. 183, Issue 5–6. P. 17–25. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V183-02>
9. Karcheva H. T., Ohorodnia D. V., Openko V. A. (2017) Tsyfrova ekonomika ta yii vplyv na rozvytok natsionalnoi ta mizhnarodnoi ekonomiky [The digital economy and its impact on the development of the national and international economy]. *Finansovyi prostir*. no. 3 (27), pp. 13–23.
10. Markevych K. (2022) Tsyfrovizatsiia: perevahy ta shliakhy podolannya vyklykiv [Digitization: benefits and ways to overcome challenges]. *Tsentr Razumkova*. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-ta-shliakhy-podolannya-vyklykiv>
11. Shnyrkov O. I. (2019) YeS: vid yedynoho tsyfrovoho rynku do tsyfrovoho soiuzu krain-chleniv [The EU: from a single digital market to a digital union of member states]. *Mizhnarodni vidnosyny*. T. 2, no. 20. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3790
12. A Digital Single Market Strategy for Europe. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52015DC0192>
13. Aims and values | European Union. *European Union*. URL: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_en
14. Digital Compass 2030: the European way for the Digital Decade. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52021DC0118>
15. Digital single market for Europe. *European Council*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/digital-single-market>

16. E-commerce statistics for individuals. Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=E-commerce_statistics_for_individuals
17. EU4Digital. URL: <https://eufordigital.eu/discover-eu/eu-digital-strategy>
18. GDPR: zakhyst personalnykh danykh po-yevropeisky i chomu tse vazhlyvo? Crowe Mikhailenko Ukraine. URL: <https://www.mikhailenko.com.ua/09-05-2023/gdpr-zahyst-personalnyh-danyh-po-yevropejsky-i-chomu-tse-vazhlyvo-2>
19. The Digital Economy and Society Index (DESI). European Commission. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>